

Verklaring

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Verklaring 1/2025 over leeftijdsgarantie

Vastgesteld op 11 februari 2025¹

Het Europees Comité voor gegevensbescherming heeft de volgende verklaring vastgesteld:

1. ACHTERGROND EN DOEL VAN DEZE VERKLARING

1. In het Europese regelgevingskader wordt opgeroepen tot een betere bescherming van kinderen in de digitale omgeving. Zo wordt in de richtlijn audiovisuele mediadiensten², die de lidstaten hebben omgezet in hun nationale wetgeving, gewezen op de mogelijkheid om maatregelen voor leeftijdsverificatie te nemen (artikelen 6 bis en 28 ter), wordt in de AVG een minimumleeftijd voor het geven van toestemming voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van diensten van de informatiemaatschappij ingevoerd (artikel 8), wordt in de digitaledienstenverordening³ naar leeftijdsverificatie verwezen als een risicobeperkende maatregel (artikel 35, lid 1), en heeft een aantal lidstaten in hun eigen nationale wetgeving een minimumleeftijd ingevoerd voor de verrichting van rechtshandelingen, de uitoefening van bepaalde rechten of de toegang tot bepaalde goederen en diensten.
2. Daarnaast wordt in verschillende nationale en Europese initiatieven, zoals de strategie voor een beter internet voor kinderen (BIK+), leeftijdsgarantie aangewezen als een van de oplossingen om het welzijn van kinderen online te verbeteren dankzij een veilige, leeftijdsgeschiedte digitale omgeving overeenkomstig de Europese digitale rechten en beginselen⁴.

¹ Op 24 februari 2025 zijn kleine correcties aangebracht in de opmaak van dit document. Op 1 april 2025 zijn nog enkele kleine wijzigingen aangebracht in lid 16 en lid 22, punt b).

² Richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie, <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/1808/oj>.

³ Verordening (EU) 2022/2065 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG (digitaledienstenverordening), <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>.

⁴ Beter internet voor kinderen, gids voor leeftijdsgarantie, <https://better-internet-for-kids.europa.eu/en/age-assurance-guide-oldest>.

3. Op basis van de definitie in het onderzoeksverslag “Mapping age assurance typologies and requirements”⁵ wordt in dit document “leeftijdsgarantie” gebruikt als “de overkoepelende term voor de methoden die worden gehanteerd om de leeftijd of leeftijdscategorie van een persoon vast te stellen met verschillende niveaus van betrouwbaarheid of zekerheid”. In hetzelfde verslag worden drie hoofdcategorieën van leeftijdsgarantie genoemd: leeftijdsschatting, leeftijdsverificatie en eigen verklaring.
4. Leeftijdsgarantie brengt specifieke risico’s voor de gegevensbescherming met zich mee die niet alleen het recht van natuurlijke personen op bescherming van hun persoonsgegevens kunnen aantasten, maar ook andere rechten en vrijheden⁶, zoals het recht op non-discriminatie, het recht op menselijke integriteit, het recht op vrijheid en veiligheid, en het recht op vrijheid van meningsuiting en informatie.
5. Gezien het belang van een consistente benadering op EU-niveau van het thema leeftijdsgarantie wil de EDPB specifieke richtsnoeren en beginselen op hoog niveau aanreiken die voortvloeien uit de AVG en die in aanmerking moeten worden genomen bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van leeftijdsgarantie.
6. De voorgestelde beginselen hebben tot doel de bescherming van kinderen en de bescherming van persoonsgegevens in het kader van leeftijdsgarantie met elkaar te verzoenen.
7. Er is prioriteit gegeven aan de vereisten betreffende de belangrijkste beginselen die zijn neergelegd in artikel 5 AVG (rechtmatigheid, behoorlijkheid, transparantie, doelbinding, minimale gegevensverwerking, juistheid, opslagbeperking, vertrouwelijkheid, integriteit en verantwoordingsplicht) en aan het waarborgen dat deze gegevensbeschermingsbeginselen naar behoren worden uitgevoerd en in de loop der tijd robuust blijven, zoals uiteengezet in artikel 25 AVG “Gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen” en artikel 32 AVG “Beveiliging van de verwerking”.
8. Deze verklaring is gericht op de beginselen die van toepassing zijn op verschillende online gebruiksscenario’s, onder meer wanneer bij wet of anderszins een minimumleeftijd is voorgeschreven voor het aankopen van producten, voor het gebruiken van diensten die schadelijk kunnen zijn voor kinderen of voor het verrichten van rechtshandelingen, en wanneer er een zorgplicht is om kinderen te beschermen (bv. om ervoor te zorgen dat diensten worden ontworpen of aangeboden op een manier die bij de leeftijd past).
9. De EDPB kan ook overwegen om — wanneer dat relevant is en in andere documenten — aanvullende richtsnoeren voor specifieke gebruiksscenario’s uit te vaardigen.

⁵ Raiz Shaffique, M., en Van der Hof, S. (2024), “Mapping age assurance typologies and requirements”, onderzoeksverslag, onderdeel van het project “Beter internet voor kinderen (BIK)”, dat wordt gecoördineerd door het European Schoolnet (EUN) en wordt uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie.

⁶ Zie voor de potentiële gevolgen van leeftijdsgarantie voor de rechten en vrijheden bv.: “Roadmap for age verification” (Australische commissaris voor eSafety, 2023) <https://www.esafety.gov.au/sites/default/files/2023-08/Age-verification-background-report.pdf?v=1731644498261>, “A safe internet by default for children and the role of age verification” (AEPD, 2024) <https://www.aepd.es/guides/technical-note-safe-internet-by-default-for-children.pdf> of “Trustworthy Age Assurance?”, een studie in opdracht van de fractie van de Groenen/EVA in het Europees Parlement over een groene en sociale economie (2024) <https://www.greens-efa.eu/en/article/document/trustworthy-age-assurance>.

2. BEGINSELEN VOOR HET ONTWERPEN VAN LEEFTIJDGARANTIE DIE IN OVEREENSTEMMING IS MET DE AVG

2.1 Volledige en daadwerkelijke uitoefening van rechten en vrijheden

Bij leeftijdsgarantie moet rekening worden gehouden met alle grondrechten⁷ en fundamentele vrijheden van natuurlijke personen en moet het belang van het kind vooropstaan bij alle partijen die bij het proces betrokken zijn.

10. Bij de toepassing van leeftijdsgarantie moeten dienstverleners niet alleen rekening houden met de gevolgen voor het recht op bescherming van persoonsgegevens, maar met de gevolgen voor alle grondrechten van natuurlijke personen.
11. In het specifieke geval van kinderen moet het belang van het kind⁸ vooropstaan bij alle partijen die bij leeftijdsgarantie betrokken zijn. Het is belangrijk op te merken dat er geen hiërarchie is in de belangen van het kind en dat rekening moet worden gehouden met de rechten van alle kinderen⁹, waaronder hun recht op bescherming van persoonsgegevens, op bescherming tegen geweld en alle andere vormen van uitbuiting en op toegang tot informatie uit verschillende bronnen, en om hun mening te laten meewegen.

2.2 Risicogebaseerde beoordeling van de evenredigheid van leeftijdsgarantie

Leeftijdsgarantie moet altijd worden toegepast op een risicogebaseerde en evenredige manier die verenigbaar is met de rechten en vrijheden van natuurlijke personen.

12. Dienstverleners moeten bij het ontwerpen en verlenen van hun diensten een risicogebaseerde benadering hanteren. De noodzaak en evenredigheid van de toepassing van veiligheidsmaatregelen zoals leeftijdsgarantie moeten worden aangetoond, rekening houdend met de bijbehorende risico's. De noodzaak kan worden aangetoond door een beoordeling¹⁰ uit te voeren om de risico's te identificeren en te evalueren die een bepaalde dienst met zich meebrengt voor kinderen¹¹, zoals blootstelling aan schadelijke contacten of schadelijke inhoud. In het kader van deze beoordeling kunnen dienstverleners ook rekening houden met de rechten van kinderen, de kansen die de digitale omgeving biedt, de mening

⁷ Met name de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind.

⁸ Het VN-Comité voor de Rechten van het Kind heeft verduidelijkt dat het beginsel van de belangen van het kind "bedoeld is om zowel het volledige en daadwerkelijke genot van alle in het Verdrag erkende rechten als de holistische ontwikkeling van het kind te waarborgen". Algemene opmerking nr. 14 (2013) over het recht van het kind zijn belangen de eerste overweging te laten zijn (artikel 3, eerste lid), https://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf.

⁹ General Comment nr. 25 (2021) over de rechten van het kind in relatie tot de digitale wereld, OHCHR, maart 2021.

¹⁰ Bv. een kinderrechtentoets, die al dan niet deel kan uitmaken van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling.

¹¹ Deskundigen op het gebied van kinderrechten hebben gewezen op de voordelen van het gebruik van kinderrechtentoetsen als een effectief instrument "om het Verdrag [inzake de rechten van het kind] en artikel 3 daarvan, over het geven van prioriteit aan de belangen van het kind, op een concrete en gestructureerde manier naar de praktijk te vertalen" (in Mukherjee, S., Pothong, K., en Livingstone, S. (2021), "Child Rights Impact Assessment: A tool to realise child rights in the digital environment", Londen: 5Rights Foundation). Voorts heeft het VN-comité de staten opgeroepen het gebruik van kinderrechtentoetsen verplicht te stellen, opdat kinderrechten worden geïntegreerd in de regulering en het ontwerp van de digitale omgeving.

van de kinderen en met hun capaciteiten in ontwikkeling, om een op hun leeftijd afgestemde participatie te waarborgen¹².

13. Dienstverleners moeten ook rekening houden met de rechten en vrijheden van hun gebruikers, waaronder het recht op bescherming van hun persoonsgegevens, en zij moeten deze rechten en vrijheden afwegen tegen de noodzaak van veiligheidsmaatregelen. Er moet steeds worden gekozen voor de minst ingrijpende maatregelen, die niettemin altijd doeltreffend moeten zijn. In veel gevallen vormt leeftijdsgarantie een hoog risico voor de rechten en vrijheden van betrokkenen. Daarom moet voorafgaand aan de verwerking een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (artikel 35 AVG) worden uitgevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met de aard, de omvang, de context en de doeleinden van de verwerking. In de gegevensbeschermingseffectbeoordeling moet een systematische beschrijving worden opgenomen van de beoogde verwerkingen en de verwerkingsdoeleinden, waaronder, in voorkomend geval, de gerechtvaardigde belangen die door de verwerkingsverantwoordelijke worden behartigd. Ook moet de DPIA een beoordeling van de noodzaak en evenredigheid van de verwerking bevatten, moeten daarin de risico's worden vastgesteld die voortvloeien uit de verwerking van persoonsgegevens met het oog op leeftijdsgarantie en moet de DPIA maatregelen bevatten om die risico's te beperken¹³.
14. De gegevensbeschermingseffectbeoordeling moet een leidraad voor het ontwerp en de uitvoering van passende technische en organisatorische maatregelen vormen om de naleving van de regels inzake gegevensbescherming te waarborgen. De risicogebaseerde benadering is cruciaal bij het afwegen van de potentiële aantasting van de rechten en vrijheden van natuurlijke personen tegen het beoogde doel in deze specifieke context, namelijk de veiligheid van kinderen. De reikwijdte, omvang en intensiteit van deze aantasting wat de gevolgen voor de rechten en vrijheden betreft, moeten altijd zorgvuldig worden beoordeeld¹⁴. Zo zou een dienstverlener die persoonsgegevens verwerkt om bij de toegang tot al zijn inhoud of diensten de leeftijd van al zijn gebruikers te controleren, zelfs wanneer de inhoud of diensten geschikt zijn voor alle doelgroepen en geen enkel risico met zich meebrengen, de toets van noodzaak en evenredigheid niet doorstaan.

2.3 Voorkoming van risico's voor de gegevensbescherming

Leeftijdsgarantie mag niet leiden tot onnodige risico's voor de gegevensbescherming voor natuurlijke personen. Met name mag leeftijdsgarantie dienstverleners geen aanvullende middelen bieden om natuurlijke personen te identificeren, te lokaliseren, te profileren of te volgen.

15. Dienstverleners en eventuele derden die bij de leeftijdsgarantie betrokken zijn, moeten doeltreffende maatregelen en waarborgen treffen om te voorkomen dat dit proces onnodige risico's voor de gegevensbescherming met zich meebrengt, zoals risico's die voortvloeien uit

¹² General Comment No. 25 (2021) over de rechten van het kind in relatie tot de digitale wereld, OHCHR, maart 2021.

¹³ Richtsnoeren van de EDPB voor gegevensbeschermingseffectbeoordelingen en bepaling of een verwerking "waarschijnlijk een hoog risico inhoudt" in de zin van Verordening 2016/679, <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/611236/en>.

¹⁴ EDPS Guidelines on assessing the proportionality of measures that limit the fundamental rights to privacy and to the protection of personal data (Richtsnoeren van de EDPS betreffende de beoordeling van de evenredigheid van maatregelen die de grondrechten op privacy en op de bescherming van persoonsgegevens beperken), https://www.edps.europa.eu/sites/default/files/publication/19-02-25_proportionality_guidelines_en.pdf.

het identificeren, lokaliseren, profileren of volgen van natuurlijke personen. De verwerking van persoonsgegevens met het oog op leeftijdsgarantie mag geen aanvullende middelen bieden om doeleinden te verwezenlijken die geen verband houden met de leeftijdsgarantie zelf. Dit vereist dat er benaderingen van leeftijdsgarantie worden geselecteerd die volledig in overeenstemming zijn met het beginsel van gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen (zie punt 2.8) en dat er maatregelen worden uitgevoerd die het behoorlijkheidsbeginsel waarborgen, zodat persoonsgegevens niet worden verwerkt op een manier die op niet te rechtvaardigen wijze nadelig, onwettig discriminerend, onverwacht of misleidend is voor de betrokkene.

16. Zo zou een natuurlijke persoon die zijn leeftijd moet verifiëren om toegang te krijgen tot inhoud voor volwassenen, niet verwachten dat de dienstverlener leeftijdsgarantie toepast om zijn identiteit of precieze geografische locatie vast te stellen of om persoonlijke aspecten van zijn identiteit te volgen, te evalueren of af te leiden. Dit feit is met name relevant voor de naleving van de gegevensbeschermingsbeginselen van artikel 5, lid 1, AVG, waaronder behoorlijkheid, transparantie en doelbinding, en van de regels van artikel 6, lid 4, AVG met betrekking tot het daaropvolgende gebruik van persoonsgegevens. Evenzo mag het leeftijdsgarantieproces, volgens de beginselen van doelbinding en minimale gegevensverwerking als bedoeld in artikel 5, lid 1, geen verdere targetting of profilering van gebruikers mogelijk maken, met inbegrip van targetting voor zowel commerciële doeleinden (bv. gepersonaliseerde reclame) als kwaadaardige doeleinden (bv. grooming, pesten, stalken of intimideren). De EDPB herinnert eraan dat er volgens overweging 75 AVG specifieke risico's voor de gegevensbeschermingsrechten kunnen optreden wanneer persoonsgegevens betrekking hebben op kwetsbare natuurlijke personen, met name kinderen. In het algemeen mag het niet mogelijk zijn om over een natuurlijke persoon en zijn handelingen meer informatie te verzamelen dan nodig is door deze persoon te profileren op basis van de informatie die bij het leeftijdsgarantieproces is gebruikt. Dit moet ook in het geval van een gegevensinbreuk in de grootst mogelijke mate worden gegarandeerd.
17. Situaties van machtsverschil moeten worden vermeden om te voorkomen dat dienstverleners natuurlijke personen onnodige risico's voor de gegevensbescherming opdringen door een gebrek aan zeggenschap¹⁵. Wanneer dit niet mogelijk is, moeten deze situaties worden erkend en met geschikte tegenmaatregelen worden verantwoord¹⁶. Zo moet voor gebruikers die een specifieke methode voor leeftijdsgarantie niet kunnen of willen gebruiken, worden voorzien in haalbare alternatieven om hun leeftijd aan te tonen. Bovendien moeten dienstverleners regelmatig beoordelen of de geselecteerde methoden en technologieën, waaronder die welke door derden worden aangeboden, functioneren overeenkomstig de doeleinden ervan en moeten zij deze methoden en technologieën aanpassen om de behoorlijkheid van de verwerking te waarborgen. Bij leeftijdsgarantie betrokken derden moeten er ook naar streven dienstverleners bij de nakoming van hun verplichtingen te

¹⁵ Wanneer betrokkenen bijvoorbeeld te maken hebben met geautomatiseerde besluitvorming zonder passende verhaalsmechanismen of wanneer de toestemming niet vrijelijk kan worden gegeven. Het begrip "machtsverschil" wordt besproken in Advies 08/2024 van de EDPB over geldige toestemming in het kader van door grote onlineplatforms toegepaste "consent or pay"-modellen (punt 4.2.1.3), https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-11/edpb_opinion_202408_consentorpay_nl.pdf.

¹⁶ Uit EDPB Guidelines 03/2022 on deceptive design patterns in social media platform interfaces: how to recognise and avoid them (Richt snoeren 03/2022 van de EDPB over misleidende ontwerppatronen op socialemediaplatforms: hoe deze kunnen worden herkend en vermeden) (punt 2.3), Versie 2.0, https://www.edpb.europa.eu/system/files/2023-02/edpb_03-2022_guidelines_on_deceptive_design_patterns_in_social_media_platform_interfaces_v2_en_0.pdf.

ondersteunen door geen onnodige risico's voor de gegevensbescherming in te voeren en door alle relevante wijzigingen in hun beleid, ontwerpen, diensten enz. tijdig te melden.

2.4 Doelbinding en minimale gegevensverwerking

Dienstverleners en alle bij leeftijdsgarantie betrokken derden mogen alleen leeftijdsgerelateerde kenmerken verwerken die strikt noodzakelijk zijn voor de welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden van de verwerking.

18. In de meeste gevallen heeft leeftijdsgarantie tot doel controlebeslissingen in verband met leeftijdsgerelateerde toegang te nemen, onlineschade voor kinderen te voorkomen, een qua ontwerp of ervaring leeftijdsgeschikte dienst aan te bieden enz. Ongeacht het gebruiksscenario moet het doeleinde van de verwerking van persoonsgegevens welbepaald en uitdrukkelijk omschreven zijn (artikel 5, lid 1, punt b), AVG). Nadat de persoonsgegevens zijn verzameld, mogen ze niet verder worden verwerkt of met aanvullende gegevens worden gecombineerd op een wijze die onverenigbaar is met dat doeleinde. Er moeten technische maatregelen, zoals privacybevorderende technologieën, worden toegepast om de mogelijkheid van herbestemming van persoonsgegevens te beperken. Ook moeten er organisatorische maatregelen worden getroffen die het hergebruik van persoonsgegevens beperken, zoals beleid en contractuele verplichtingen¹⁷.
19. Een leeftijdsgerelateerd kenmerk is een kenmerk dat aangeeft dat een natuurlijke persoon een bepaalde leeftijd heeft, ouder of jonger is dan een bepaalde leeftijd of in een bepaalde leeftijdsgroep valt. De doelspecificatie is bepalend voor de relevante en noodzakelijke leeftijdsgerelateerde kenmerken die worden verzameld. Hierdoor kan de verwerkingsverantwoordelijke ook de evenredigheid van het leeftijdsgarantieproces beoordelen. De voordelen van dit proces moeten opwegen tegen eventuele nadelen met betrekking tot de uitoefening van grondrechten¹⁸ (zie punt 2.2).
20. De verwerkingsverantwoordelijke mag derhalve alleen persoonsgegevens verzamelen die noodzakelijk, toereikend en relevant voor de beoogde doeleinden zijn. Minimale gegevensverwerking draagt zo bij aan de invulling en operationalisering van de beginselen van noodzaak¹⁹ en evenredigheid. Zo hoeft de dienstverlener wellicht alleen maar te weten of de leeftijd van de gebruiker onder of boven een bepaalde leeftijdsgrens ligt. Dit kan worden bereikt door middel van een getokeniseerde benadering die gebaseerd is op de deelname van een derde aanbieder, waarbij de dienstverlener alleen het functionele resultaat van het leeftijdsgarantieproces ziet (bv. “boven” of “onder” de leeftijdsgrens)²⁰. Er kunnen

¹⁷ Uit Richtsnoeren 4/2019 van de EDPB inzake artikel 25 Gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen, Versie 2.0, https://www.edpb.europa.eu/system/files/2021-04/edpb_guidelines_201904_dataprotection_by_design_and_by_default_v2.0_nl.pdf.

¹⁸ Uit EDPB Guidelines on assessing the proportionality of measures that limit the fundamental rights to privacy and to the protection of personal data (Richtsnoeren van de EDPB betreffende de beoordeling van de evenredigheid van maatregelen die de grondrechten op privacy en op de bescherming van persoonsgegevens beperken), https://www.edps.europa.eu/sites/default/files/publication/19-02-25_proportionality_guidelines_en.pdf.

¹⁹ Uit de toolkit van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming voor de beoordeling van de noodzakelijkheid van maatregelen die het grondrecht op bescherming van persoonsgegevens beperken, https://www.edps.europa.eu/sites/default/files/publication/17-06-01_necessity_toolkit_final_en.pdf.

²⁰ Een derde aanbieder verricht een leeftijdscontrole en verstrekt de gebruiker een “leeftijdstoken” dat de gebruiker aan de dienstverlener kan tonen zonder dat hij zijn leeftijd opnieuw hoeft te bewijzen. Het leeftijdstoken kan kenmerken van verschillende gebruikers bevatten, alsook informatie over wanneer, waar of hoe de leeftijdscontrole werd verricht.

verschillende benaderingen relevant zijn wanneer de dienstverlener moet weten of de gebruiker in een bepaalde leeftijdsgroep valt of in een specifiek jaar geboren is.

2.5 Doeltreffendheid van leeftijdsgarantie

Met leeftijdsgarantie moet aantoonbaar een niveau van doeltreffendheid worden bereikt dat adequaat is met het oog op het doeleinde waarvoor de garantie wordt uitgevoerd.

21. De middelen waarmee leeftijdsgarantie wordt uitgevoerd, moeten adequaat zijn om het doeleinde van de verwerking te bereiken. Met name moet de doeltreffendheid van elke wettelijk verplichte maatregel voor leeftijdsgarantie worden beschouwd als een voorwaarde om te voldoen aan de beginselen van noodzaak²¹ en evenredigheid²².
22. De doeltreffendheid van leeftijdsgarantie moet worden geëvalueerd aan de hand van verschillende aspecten, waaronder:
 - a) toegankelijkheid. Leeftijdsgarantie moet voor natuurlijke personen breed toegankelijk zijn om hun leeftijd te verifiëren of om te bewijzen dat zij aan een leeftijdsgerelateerde vereiste voldoen. Wanneer bepaalde categorieën personen het risico lopen te worden gediscrimineerd door een specifieke methode voor leeftijdsgarantie, bijvoorbeeld omdat zij niet over een geschikt identiteitsdocument of een mobiele telefoon beschikken, of vanwege een handicap, moeten alternatieve methoden voor leeftijdsgarantie beschikbaar worden gesteld, wanneer dat redelijkerwijs mogelijk is, met passende niveaus van privacy, veiligheid en beveiliging. Oplossingen voor leeftijdsgarantie moeten ook voldoen aan de toepasselijke wetgeving inzake toegankelijkheid²³.
 - b) betrouwbaarheid. Overeenkomstig het juistheidsbeginsel (artikel 5, punt d), AVG) moet elke methode die tot doel heeft te bepalen of een natuurlijke persoon aan een leeftijdsgerelateerde vereiste voldoet, steeds adequaat en juist zijn. Er moeten passende verhaalmechanismen beschikbaar worden gesteld, met name wanneer gebruikers aanzienlijke gevolgen kunnen ondervinden van geautomatiseerde besluitvorming, bijvoorbeeld wanneer hun leeftijdsgerelateerde kenmerken niet naar behoren zijn vastgesteld (zie punt 2.7).
 - c) robuustheid. Systemen voor leeftijdsgarantie moeten bestand zijn tegen onverwachte situaties en tegen redelijkerwijs te verwachten pogingen om het systeem te misleiden of te omzeilen. Opgemerkt moet worden dat robuustheid weinig zin heeft in de context van

²¹ Toolkit van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming voor de beoordeling van de noodzakelijkheid van maatregelen die het grondrecht op bescherming van persoonsgegevens beperken, https://www.edps.europa.eu/sites/default/files/publication/17-06-01_necessity_toolkit_final_en.pdf.

²² Guidelines on assessing the proportionality of measures that limit the fundamental rights to privacy and to the protection of personal data (Richtlijn betreffende de beoordeling van de evenredigheid van maatregelen die de grondrechten op privacy en op de bescherming van persoonsgegevens beperken), https://www.edps.europa.eu/sites/default/files/publication/19-02-25_proportionality_guidelines_en.pdf.

²³ Zo worden de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties van de overheid en de toegankelijkheid van producten en diensten geregeld door respectievelijk de richtlijn webtoegankelijkheid en de Europese toegankelijkheidswet. Oplossingen voor leeftijdsgarantie moeten in overeenstemming zijn met deze wetgeving door te voldoen aan de vereisten van de geharmoniseerde Europese norm inzake toegankelijkheidseisen voor ICT-producten en -diensten (EN 301 549 v3.2.1).

de eigen verklaring van een leeftijdsgerelateerd attribuut, aangezien de betrouwbaarheid van een dergelijke methode voornamelijk afhangt van de goede wil van de gebruiker²⁴.

Daarnaast moeten dienstverleners die leeftijdsgarantie toepassen en eventuele derden die bij het proces betrokken zijn, de doeltreffendheid van dat proces kunnen aantonen en transparant zijn over de middelen waarmee zij passende niveaus van toegankelijkheid, betrouwbaarheid en robuustheid bereiken (zie punt 2.10).

2.6 Rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie

Dienstverleners en eventuele bij leeftijdsgarantie betrokken derden moeten ervoor zorgen dat de verwerking van alle persoonsgegevens met het oog op leeftijdsgarantie voor de gebruiker rechtmatig, behoorlijk en transparant is.

23. Dienstverleners moeten ervoor zorgen dat zij beschikken over een toepasselijke rechtsgrondslag overeenkomstig artikel 6 AVG (en, in voorkomend geval, de toepasselijke uitzondering in de zin van artikel 9, lid 2) om persoonsgegevens te verwerken in de context van leeftijdsgarantie. Zo moeten zij mogelijk leeftijdsgarantie toepassen om te voldoen aan een wettelijke verplichting (artikel 6, lid 1, punt c), AVG), rekening houdend met het feit dat leeftijdsgarantie evenredig moet zijn met het nagestreefde legitieme doel en met de vereisten van artikel 6, lid 3, AVG.
24. Bovendien moeten dienstverleners ten aanzien van gebruikers transparant zijn over de wijze waarop hun persoonsgegevens exact worden gebruikt en door wie. Dit is met name van belang wanneer er meerdere partijen bij het leeftijdsgarantieproces betrokken zijn. Voordat er persoonsgegevens worden verwerkt met het oog op leeftijdsgarantie, moeten gebruikers (op grond van de artikelen 12, 13 en 14 AVG) onder meer worden geïnformeerd over de vraag²⁵:
 - welke persoonsgegevens zullen worden verwerkt en hoe;
 - of derden bij het proces zullen worden betrokken, en zo ja, wie dat zijn en wie in dat scenario de verwerkingsverantwoordelijken en de verwerkers zijn;
 - of hun gegevens met anderen zullen worden gedeeld of aan een derde land zullen worden doorgegeven;
 - hoe lang hun persoonsgegevens worden bewaard of, indien dit niet mogelijk is, de criteria voor het bepalen van de opslagperiode;
 - wat hun rechten zijn met betrekking tot hun persoonsgegevens (artikelen 15 tot en met 22 AVG), onder meer hoe zij een onjuiste beslissing als gevolg van leeftijdsgarantie kunnen aanvechten.

²⁴ De EDPB heeft eerder ernstige twijfels geuit over de doeltreffendheid van de eigen verklaring als een methode voor leeftijdsverificatie in de context van verwerking met een hoog risico in Bindend besluit 2/2023 betreffende het door de Ierse toezichthoudende autoriteit voorgelegde geschil inzake TikTok Technology Limited (artikel 65 AVG), https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-11/edpb_bindingdecision_202302_ie_sa_tti_children_nl_0.pdf.

²⁵ Zie Richtsnoeren van de Groep gegevensbescherming artikel 29 inzake transparantie overeenkomstig Verordening (EU) 2016/679, https://www.edpb.europa.eu/system/files/2023-09/wp260rev01_nl.pdf.

25. Transparantie in de context van leeftijdsgarantie is met name belangrijk wanneer het om kinderen gaat. Dienstverleners moeten ervoor zorgen dat zij aan kinderen, wanneer die bij het proces betrokken zijn, transparantie-informatie verstrekken op een wijze die duidelijk is en voor hen gemakkelijk te begrijpen is.
26. Het begrip transparantie is onlosmakelijk verbonden met behoorlijkheid. Indien dienstverleners niet duidelijk en transparant zijn over de wijze waarop zij informatie over natuurlijke personen met het oog op leeftijdsgarantie verwerken, is het onwaarschijnlijk dat deze verwerking als behoorlijk kan worden beschouwd. Dit maakt het op zijn beurt onwaarschijnlijk dat deze verwerking rechtmatig is. Met name moet een aanbieder die gebruikers verschillende methoden voor het verifiëren van hun leeftijd aanbiedt, transparant zijn over de gevolgen van elke methode vanuit het oogpunt van gegevensbescherming.

2.7 Geautomatiseerde besluitvorming

Elk geval van geautomatiseerde besluitvorming in de context van leeftijdsgarantie moet in overeenstemming zijn met de AVG. In voorkomend geval moeten dienstverleners en eventuele betrokken derden passende maatregelen nemen om de rechten en vrijheden en de legitieme belangen van natuurlijke personen te beschermen.

27. De EU-wetgever heeft gekozen voor een brede definitie van geautomatiseerde besluitvorming die van geval tot geval moet worden onderzocht²⁶. Geautomatiseerde besluiten kunnen in verschillende fasen van het leeftijdsgarantieproces een rol spelen: ofwel om toegang te krijgen tot de inhoud of de dienst, ofwel door middel van de methoden die worden toegepast om de leeftijd aan te tonen.
28. Volledig geautomatiseerde leeftijdsgarantie kan voor de betrokken natuurlijke personen rechtsgevolgen hebben — bijvoorbeeld voor de uitoefening van hun vrijheid van meningsuiting — of kan, op zijn minst, op vergelijkbare wijze aanzienlijke gevolgen voor hen hebben²⁷. De gevolgen van geautomatiseerde leeftijdsgarantie voor de rechten van natuurlijke personen kunnen variëren naar gelang van het soort betrokken inhoud of diensten.
29. Derhalve moeten dienstverleners en eventuele bij leeftijdsgarantie betrokken derden voorzien in rechtsmiddelen en passende verhaalsmechanismen voor gebruikers wier leeftijdsgerelateerde kenmerken niet naar behoren zijn vastgesteld. Afhankelijk van de architectuur van het leeftijdsgarantieproces moeten zij vaststellen met wie de betrokkene contact moet opnemen om zijn rechten uit te oefenen²⁸.

²⁶ Zaak C-634/21, SCHUFA Holding (Scoring): Arrest van het Hof (Eerste kamer) van 7 december 2023 (verzoek van het Verwaltungsgericht Wiesbaden, Duitsland, om een prejudiciële beslissing) — OQ/Land Hessen (Prejudiciële verwijzing — Bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens — Verordening (EU) 2016/679 — Artikel 22 — Geautomatiseerde individuele besluitvorming — Kredietinformatiebureaus — Geautomatiseerde vaststelling van een waarschijnlijkheidswaarde voor het vermogen van een persoon om in de toekomst aan zijn betalingsverplichtingen te voldoen ("scoring") — Gebruik door derden van deze waarschijnlijkheidswaarde), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX%3A62021CA0634>.

²⁷ Richtsnoeren inzake geautomatiseerde individuele besluitvorming en profilering voor de toepassing van Verordening (EU) 2016/679, <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/612053/en>.

²⁸ Zoals vermeld in de richtsnoeren van de EDPB (hierboven genoemd): "deze rechten worden aangewend jegens een verwerkingsverantwoordelijke die een profiel heeft aangemaakt en een verwerkingsverantwoordelijke die een geautomatiseerd besluit over een betrokkene heeft genomen (met of zonder menselijke tussenkomst), voor zover deze organisaties niet dezelfde zijn."

30. Dienstverleners en eventuele betrokken derden moeten bijzondere zorgvuldigheid betrachten wanneer het om kinderen gaat. Zoals vermeld in overweging 71 AVG “[mag] uitsluitend geautomatiseerde besluitvorming [...] waaraan rechtsgevolgen verbonden zijn of die de betrokkene anderszins in aanmerkelijke mate treft [...] geen betrekking hebben op een kind”. Uitzonderingen op deze regel zijn slechts toegestaan in een beperkt aantal omstandigheden, bijvoorbeeld wanneer dat nodig is “ter bescherming van hun welzijn”²⁹. In elk geval moeten dienstverleners en eventuele betrokken derden passende maatregelen treffen — bv. haalbare alternatieven, verhaalsmechanismen en, waar van toepassing, menselijke tussenkomst — waarbij de informatie wordt aangepast voor kinderen, wanneer die erbij betrokken zijn.

2.8 Gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen

Bij het ontwerpen, uitvoeren en evalueren van leeftijdsgarantie moet rekening worden gehouden met de beschikbare methoden en technologieën met de hoogste mate van privacybescherming om aan de vereisten van de AVG te voldoen en de rechten van betrokkenen doeltreffend te beschermen.

31. Op grond van artikel 25 AVG moeten de bij leeftijdsgarantie betrokken verwerkingsverantwoordelijken passende technische en organisatorische maatregelen en noodzakelijke waarborgen treffen om te voorzien in een doeltreffende uitvoering van alle gegevensbeschermingsbeginselen en bijgevolg van alle rechten en vrijheden van betrokkenen. De vereiste dat verwerkingsverantwoordelijken in het ontwerpstadium van alle verwerkingen van persoonsgegevens standaard rekening moeten houden met gegevensbescherming, is ook van toepassing op verwerkers en gedurende de gehele levenscyclus van de verwerking.
32. Gezien de verscheidenheid en ernst van de risico's in verband met leeftijdsgarantiesystemen, met name wanneer identiteitsdocumenten of bijzondere categorieën van persoonsgegevens zoals biometrische gegevens worden verwerkt, moet uiterste zorg worden betracht om onnodige toegang tot en verwerking, deling en opslag van persoonsgegevens te voorkomen. Leeftijdsgarantiesystemen en alle juridische of technische instrumenten waarin eisen voor dergelijke systemen zijn vastgesteld, moeten ook regelmatig worden herzien en geactualiseerd, indien nodig, om rekening te houden met het snel bewegende landschap van privacybevorderende technologieën op het gebied van het beheer van digitale identiteit.
33. Zoals vermeld in de richtsnoeren van de EDPB inzake gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen³⁰, legt de verwijzing naar “stand van de techniek” in de context van artikel 25 AVG verwerkingsverantwoordelijken de verplichting op om bij het vaststellen van de bovengenoemde passende technische en organisatorische maatregelen rekening te houden met de huidige vooruitgang in technologie die op de markt beschikbaar is. Normen, beste praktijken en gedragscodes die door relevante belanghebbenden worden erkend,

²⁹ Uit Richtsnoeren inzake geautomatiseerde individuele besluitvorming en profilering voor de toepassing van Verordening (EU) 2016/679: “Er zijn echter omstandigheden denkbaar waarin het voor verwerkingsverantwoordelijken noodzakelijk is uitsluitend geautomatiseerde besluitvorming, met inbegrip van profilering, waaraan rechtsgevolgen verbonden zijn of die de betrokkene anderszins in aanmerkelijke mate treft, toe te passen op kinderen, bijvoorbeeld ter bescherming van hun welzijn.”

³⁰ Richtsnoeren 4/2019 van de EDPB inzake artikel 25 Gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen, Versie 2.0, https://www.edpb.europa.eu/system/files/2021-04/edpb_guidelines_201904_dataprotection_by_design_and_by_default_v2.0_nl.pdf.

kunnen nuttig zijn bij het vaststellen van dergelijke maatregelen. De geschiktheid van deze maatregelen moet echter worden gecontroleerd voor elke specifieke verwerkingsactiviteit.

34. De EDPB beveelt derhalve aan om, op basis van de stand van de techniek in leeftijdsgarantie ten tijde van het opstellen van dit document, de nodige aandacht te besteden aan technologieën en architecturen die gegevens in het bezit van de gebruiker en beveiligde lokale verwerking (apparaatgebaseerd) bevorderen. Dit maakt eigenschappen mogelijk zoals onkoppelbaarheid³¹ (vanuit het gezichtspunt van verschillende partijen en zelfs in het geval van collusies of gegevensinbreuken) en selectieve bekendmaking³² van persoonsgegevens onder de controle van de betrokkene. Daarnaast moet het gebruik van benaderingen zoals die welke gebaseerd zijn op batchafgifte³³ van inloggegevens voor eenmalig gebruik of cryptografische protocollen zoals “zero-knowledge proofs”³⁴, voor de betrokkenen beschikbaar worden gesteld wanneer leeftijdsgarantie grote risico’s voor hun privacy met zich mee kan brengen.

2.9 Beveiliging van leeftijdsgarantie

Dienstverleners en eventuele bij leeftijdsgarantie betrokken derden moeten passende technische en organisatorische maatregelen treffen om een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen.

35. De AVG vereist dat zowel verwerkingsverantwoordelijken als verwerkers passende technische en organisatorische maatregelen nemen om een beveiligingsniveau te waarborgen dat is afgestemd op het risico dat aan de verwerking van de persoonsgegevens is verbonden (overweging 83 en artikel 32). De potentiële negatieve gevolgen die een gegevensinbreuk met zich mee kan brengen, zijn afhankelijk van de aard, de gevoeligheid en de omvang van de persoonsgegevens die bij leeftijdsgarantie betrokken kunnen zijn.
36. Vertrouwensmodellen zijn cruciaal om gegevensinbreuken in de context van leeftijdsgarantie te voorkomen, aangezien daarin wordt bepaald hoe de verschillende partijen elkaars identiteit en integriteit kunnen verifiëren. Deze modellen vergemakkelijken een beveiligde communicatie en gegevensuitwisseling tussen deelnemers die mogelijk niet eerder contact met elkaar hadden. Daarnaast kunnen pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens nuttige maatregelen zijn om de mogelijke negatieve gevolgen van gegevensinbreuken te beperken. De naleving van het beginsel van opslagbeperking en het gebruik van korte bewaartermijnen kunnen ook essentieel zijn voor de beveiliging bij leeftijdsgarantie, doordat het risico vermindert. Een no-logbeleid kan als een waardevolle waarborg worden beschouwd: nadat de leeftijd van de gebruiker is geverifieerd, wordt geen register bijgehouden van de persoonsgegevens die voor het leeftijdsgarantieproces zijn gebruikt.

³¹ De eigenschap onkoppelbaarheid houdt in dat het onmogelijk is verschillende gegevenselementen, acties of transacties te koppelen aan of te correleren met een specifieke betrokkene.

³² Selectieve bekendmaking is een kenmerk van tokens, inloggegevens en attesten dat betrokkenen de mogelijkheid biedt om in individuele gevallen alleen informatie met specifieke partijen te delen die zij willen delen.

³³ Batchafgifte is gebaseerd op het beantwoorden van één verzoek om inloggegevens van de betrokkene met een reeks of groep inloggegevens die tegelijkertijd worden aangemaakt.

³⁴ Een “zero-knowledge proof” is een protocol waarin de ene partij (de bewijsvoerder) aan een andere partij (de verificador) kan bewijzen dat een bepaalde bewering waar is, zonder dat aan de verificador informatie wordt doorgegeven die verder gaat dan het enkele feit dat de bewering waar is.

37. Gezien de toenemende juridische druk om leeftijdsgarantie toe te passen en het aantal aanbieders dat aan dergelijke regels onderworpen kan zijn, moet er in de praktijk rekening mee worden gehouden dat er beveiligingsinbreuken optreden. Nagegaan moet worden of alle passende technische en organisatorische maatregelen worden genomen om onmiddellijk vast te stellen of een inbreuk heeft plaatsgevonden, op basis waarvan vervolgens wordt bepaald of de meldingsplicht van toepassing is³⁵. Een essentieel element van elk gegevensbeveiligingsbeleid is dat men in staat is om, waar mogelijk, een inbreuk te voorkomen en, wanneer toch een inbreuk plaatsvindt, er tijdig op te reageren. Het vermogen om de beschikbaarheid van leeftijdsgarantie na een beveiligingsinbreuk onmiddellijk te herstellen, moet derhalve ook als essentieel worden beschouwd. Evenzo is het cruciaal om de veerkracht van het ecosysteem voor leeftijdsgarantie te waarborgen, waarbij de voorkeur moet worden gegeven aan verschillende alternatieven en losjes gekoppelde partijen³⁶ die niet zodanig van elkaar afhankelijk zijn dat een storing of uitval bij een van de partijen aanzienlijke toegangsbeperkingen zou veroorzaken.
38. Beveiligingsmaatregelen zijn bij leeftijdsgarantie weliswaar van het allergrootste belang, maar garanderen niet dat geautoriseerde of ongeautoriseerde toegang tot persoonsgegevens geen gevolgen heeft voor de rechten van natuurlijke personen. Deze maatregelen kunnen de toepassing van de beginselen van noodzaak, evenredigheid of gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen niet vervangen.

2.10 Verantwoordingsplicht

Dienstverleners en eventuele betrokken derden moeten governancemethoden toepassen die hen de mogelijkheid bieden verantwoording af te leggen voor hun benadering van leeftijdsgarantie en aan te tonen dat zij de gegevensbeschermingsverordening en andere wettelijke vereisten hebben nageleefd.

39. Gezien de betrokkenheid van verschillende belanghebbenden speelt governance van leeftijdsgarantie een cruciale rol bij de verantwoording ervan. Leeftijdsgarantie moet worden toegepast binnen een governancekader, waarbij wordt gewaarborgd dat alle processen en systemen worden ontworpen, ingevoerd, herzien, gedocumenteerd, beoordeeld, gebruikt, onderhouden, getest of gecontroleerd op een wijze die voldoet aan de regelgeving inzake gegevensbescherming en andere wettelijke vereisten. Dit kader moet ten minste het gegevensbeschermingsbeleid (artikel 24, lid 2, AVG) omvatten, alsook de prioriterings- en besluitvormingsprocessen die nodig zijn om de nalevingsdoelstellingen te verwezenlijken en om gedurende de gehele levenscyclus van de leeftijdsgarantie de risico's naar behoren te beheren.
40. Zo moet in het governancekader worden bepaald wie verantwoordelijk is en in welke zin, als verwerkingsverantwoordelijke of als verwerker, en voor welke exacte activiteiten of werkzaamheden in het kader van de verwerking. Het kader moet ook waarborgen dat leeftijdsgarantie door de autoriteiten en relevante belanghebbenden daadwerkelijk kan

³⁵ Uit Richtsnoeren 9/2022 van de EDPB betreffende melding van inbreuken in verband met persoonsgegevens uit hoofde van de AVG, https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-10/edpb_guidelines_202209_personal_data_breach_notification_v2.0_nl.pdf.

³⁶ De partijen zijn zo min mogelijk van elkaar afhankelijk, waardoor bij wijzigingen of storingen de omvang van de gevolgen vermindert.

worden gecontroleerd. Het governancekader is essentieel voor de verantwoordingsplicht, maar ook voor de transparantie van en het vertrouwen in leeftijdsgarantie. Betrokkenen zijn meer geneigd om methoden te vertrouwen die transparantie bieden over de verwerkingen, besluitvorming enz.

41. Bovendien waarborgt het governancekader ook de doeltreffendheid (punt 2.5), de gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen (punt 2.8) en de beveiliging (punt 2.9) van leeftijdsgarantie.

Voor het Europees Comité voor gegevensbescherming

De voorzitter

(Anu Talus)